

ધોરણ : 10 ગુજરાતી

પાઠ : 7

હું એવો ગુજરાતી

સ્વાધ્યાય

પ્રશ્ન : 1 નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ખરા (✓) ની નિશાની કરો.

(1) આ કાવ્યમાં કઈ નદીનો ઉલ્લેખ થયો છે?

(A) શેત્રુંજી

(B) મચ્છું

(C) તાપી

(D) નર્મદા

(2) આ કાવ્યમાં કવિ નરસિંહ મહેતાને શા માટે યાદ કરે છે?

(A) કવિતા માટે

(B) પ્રભાતીયાં માટે

(C) ભક્તિ માટે

(D) ભજન માટે

પ્રશ્ન : 2 નીચેના પ્રશ્નોનો એક વાક્યમાં ઉત્તર આપો.

(1) આ કાવ્યમાં કવિ મહાત્મા ગાંધીજી અને સરદાર વલ્લભભાઈ ની કઈ વિશેષતાઓ ને યાદ કરે છે ?

➤ ‘હું એવો ગુજરાતી’ કાવ્યમાં કવિ મહાત્મા ગાંધીના મૌનને અને સરદાર વલ્લભભાઈની હાકલ (પડકાર) ને યાદ કરે છે.

(2) કવિની છાતી શા માટે ગજ ગજ ફૂલે છે ?

➤ કવિની છાતી ગુજરાતી હોવાની વાતથી ગજ ગજ ફૂલે છે.

પ્રશ્ન : ૩ નીચેના પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યોમાં ઉત્તર આપો.

(1) સત્યના આયુધની કઈ વિશેષતા છે ?

➤ કવિએ ગાંધીજી ના સત્યને આયુધ (શસ્ત્ર) કહ્યું છે. વિશ્વમાં અનેક યુદ્ધો જાતજાતના આયુધથી લડાયા છે, અને ભવિષ્યમાં પણ લડાશે. પરંતુ આ સત્યરૂપી આયુધની વિશેષતાઓ છે, કે ગાંધીજીએ એનાથી બ્રિટિશરોને ધુજવ્યા હતા, અને ભારતને આ સત્યરૂપી આયુધને કારણે જ સ્વતંત્રતા મળી હતી. વિશ્વના ઇતિહાસમાં આ એક અનોખી ઘટના છે.

(2) ગુજરાતી વ્યક્તિના શ્વાસોમાં અને પ્રાણોમાં શું રહેલું છે ?

➤ ગુજરાતી વ્યક્તિના શ્વાસોમાં ચરોતરની મહીસાગર નદીના પાણી વહે છે. એટલે એમનામાં એ પાણીનું ખમીર છે. એમના પ્રાણમાં રત્નાકર ધબકે છે. એટલે કે એમનું જીવન રત્નાકર જેવું સમૃદ્ધ છે.

પ્રશ્ન : 4 નીચેના પ્રશ્નોના સાત-આઠ લીટીમાં જવાબ આપો.

(1) આ કાવ્યમાં ગુજરાતી પોતે ગુજરાતી હોવાનું ગૌરવ કયા કયા કારણોસર અનુભવે છે?

➤ કાવ્યમાં કવિ પોતે ગુજરાતી હોવાનું ગૌરવ આ કારણોસર અનુભવે છે. ગુજરાતની ભૂમિ પર નર્મદા નદીના તેમજ ચરોતરની મહીસાગરના પાણી છે. એનો દેહ અરવલ્લીનો છે. એના શ્વાસમાં રત્નાકરના ધબકારા સંભળાય છે. આ જ ભૂમિ પર નવરાત્રી નો ગરબો ઝળહળે છે.

➤ આજ ભૂમિ શેત્રુંજય પર્વતના શિખર થી શોભે છે. અહીં જ સૂર્યમંદિરના ગુંજારવ સંભળાય છે. અહીં જ શ્વેત તેજનો ભ્રમર છે. આ ભૂમિ પર ગિરનાર પર્વત પર અનેક મહાપુરુષોના ગોખ આવેલા છે. અહીંની દ્વારકા નગરીમાં કૃષ્ણ પ્રેમ ભક્તિનો અમૃત રસ પાય છે. આ ભૂમિ પર જ દુહા-છંદની રમઝટ બોલાવાય છે, અને ભગવાધારી સંતો ધ્યાન કરે છે. મીરા કરતાલ લઈને કૃષ્ણનું ભજન કરે છે. આ ભૂમિ પર જ અનેક આખ્યાનો રચાયા છે. આ જ ભૂમિ પર ગાંધીજી અને સરદાર જેવા મહાન પુરુષો જન્મ્યા છે.

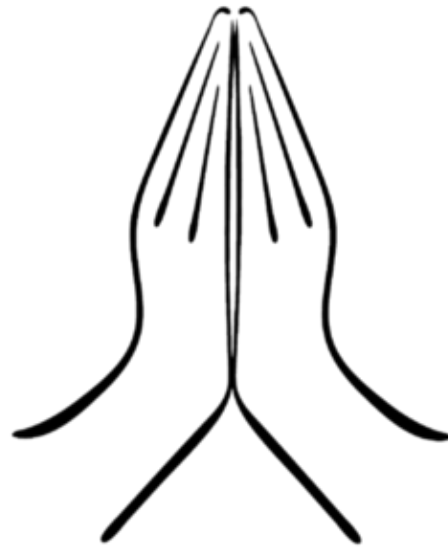
➤ એવા ગાંધીએ ધારણ કરેલ સત્યરૂપી શસ્ત્રની સમગ્ર વિશ્વમાં ધાક હતી. ગાંધીજીના મૌન અને સરદારની એક હાક નો જબરો પ્રભાવ હતો. આ સંતોની અને શૂરવીરો ની ભૂમી છે. જેમણે પોતાના સૌમ્ય સ્મિતથી અને તલવારની તીક્ષ્ણ ધારથી ભૂમિની રક્ષા કરી છે. એ ભૂમિના પોતે સંતાન છે એવું કવિ ગૌરવ અનુભવે છે.

(2) કાવ્યપંક્તિ સમજાવો.

“હું મારી માટીનો જાયો, હું ગુર્જર અવતાર
મારે શિર ભારતમાતાની આશિષનો વિસ્તાર”

- પ્રસ્તુત કાવ્ય પંક્તિ દ્વારા કવિ ભારત માતાનો મહિમા કર્યો છે.
કવિ કહે છે કે હું ભારત માતાનો પુત્ર છું. ભલે જન્મે ગુજરાતી છું,
પણ ઉમાશંકર જોશીએ કહ્યું છે. એમ હું ગુર્જર ભારતવાસી છું.
મારી નસોમાં ભારત માતાનું લોહી છે. મારા માથે મારી
ભારતમાતાના શુભાશિષ છે.

Thanks

For watching